

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-3-55 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 17-35/573-248
Karar Tarihi : 26.10.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Hatice YAVUZ, Çiğdem Gizem OKKAOĞLU,
Cansu TOPAK KORKMAZ

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Koninklijke DSM N.V.
- Evonik Industries AG
Temsilcisi: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Ceren ÖZKANLI,
Av. Ceren ÖZTÜRK ve Av. Merve BAKIRCI
Yıldız Mah. Çitlenbik Sok. No:12 Beşiktaş İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Koninklijke DSM N.V. ve Evonik Industries AG'nin yeni bir hayvan yemi ürünü üretimi ve ticarileştirilmesi için bir ortak girişim kurması işlemine izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 24.08.2017 tarih ve 6127 sayılı ile giren ve eksiklikleri 15.09.2017 tarih ve 6579 sayılı; 02.10.2017 tarih ve 6938 sayılı; 03.10.2017 tarih ve 6989 sayılı, 12.10.2017 tarih ve 7277 sayılı, 17.10.2017 tarih ve 7473 sayılı yazılar ile tamamlanan başvuru üzerine hazırlanan 24.10.2017 tarih ve 2017-3-55/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak hazırlanan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında bir ortak girişim işlemi olmadığı,
 - Ticarileştirme alanında gerçekleştirilen inceleme konusu işbirliği anlaşmalarına 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek rekabeti kısıtlayıcı etkiler oluşturabilecek nitelikte olmaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
 - İnceleme konusu işbirliği anlaşmalarının 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen şartları sağladığı tespit edildiğinden söz konusu anlaşmalara Omega-3 yağ asitleri içeren karma hayvan yemi pazarında muafiyet tanınabileceği

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Taraflar

G.1.1. Koninklijke DSM N.V. (DSM)

- (4) Merkezi Hollanda'da bulunan DSM bir kimyasal şirketi olarak yaşam ve malzeme bilimlerinde uzmanlaşmıştır. DSM'nin faaliyetlerinin beslenme, performans malzemeleri ve yeni gelişen işler adları altında üç alanda sınıflandırıldığı bildirilmiştir. Teşebbüs, beslenme iş kolunda hayvan yemi, yiyecek-içecek, eczacılık, bebek beslenmesi, besin takviyesi, kişisel bakım ürünleri üretimi; performans malzemeleri iş kolunda yüksek kaliteli karmaşık teknoloji hizmetleri sunulması ve yeni gelişen işler iş kolunda ise yaşam ve malzeme bilimlerine ilişkin ürünler üretimi ile iştigal etmektedir.
- (5) Ayrıca, DSM'nin hayvan ve insan beslenmesi alanındaki ana ürünlerinin vitaminler olduğu bildirilmiştir. Buna ek olarak teşebbüsün, karotenoidler, yem emzimleri, probiyotik ürünler ve Omega-3 ve Omega-6 ürünlerini üretilip ticarileştirdiği belirtilmiştir.
- (6) DSM'nin Türkiye'de iki iştiraki bulunduğu bildirilmiştir. Söz konusu iştiraklerden DSM Besin Maddeleri Ltd. Şti.'nin yem katkı maddelerinin üretimi, pazarlanması ve satışı alanlarında faaliyet gösterdiği belirtilmiştir. Diğer iştirak olan DSM Food Specialties Ltd. Şti.'nin ise kendisi ve ana şirketin bağlı ortaklıkları tarafından üretilen özel nitelikteki besinlerin Türkiye yemek pazarına satış ve ithalatı alanlarında faaliyet gösterdiği ifade edilmiştir.

G.1.2. Evonik Industries AG (EVONIK)

- (7) Merkezi Essen'de (Almanya) bulunan EVONIK, 2007'de vakıf olarak kurulan RAG Stiftung tarafından kontrol edilmektedir. Özel kimyasal madde üretimi ve pazarlaması alanında faaliyet gösterdiği belirtilen teşebbüs 3 ana faaliyet koluna sahiptir: (i) beslenme ve bakım faaliyet kolunda hayvan beslenmesi, sağlık hizmetleri, bebek bakımı, kişisel bakım, ev içi bakım, konfor ve yalıtım ürünleri; (ii) kaynak dağılımı etkinliği faaliyet kolunda aktif oksijen, katalizörler, kaplama katkı maddeleri, kaplama ve adeziv rezinler, çapraz bağlayıcılar, yüksek performans polimerleri, yağ katkı maddeleri, silanlar ve kumlar; (iii) performans materyalleri faaliyet kolunda ise öncelikle tarım, plastik ve kauçuk sanayi için, polimer materyaller ve ara kimyasal ürünler üretmekte ve satmaktadır.
- (8) Ayrıca EVONIK'in Türkiye'de iki iştirakinin bulunduğu bildirilmiştir. Söz konusu iştiraklerden İstanbul'da 1986 yılında kurulan Evonik Ticaret Ltd. Şti.'nin beslenme ve bakım, kaynak etkinliği ve performans materyalleri alanlarında faaliyet gösterdiği ifade edilmiştir. Söz konusu iştirakin 2016 yılındaki en büyük beş iş kolunun bebek bakımı, hayvan beslenmesi, kaplama ve yapışkan reçineler, metakrilat ve silika olduğu belirtilmiştir. Diğer iştirak olan Egesil Kimya San. ve Tic. A.Ş.'nin ise çökeltmiş silika (bir tür özel kimyasal madde) üretim ve satışı yaptığı bildirilmiştir.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Bildirimde DSM ve EVONIK tarafından ortak geliştirilen yeni bir hayvan yeminin üretimi ve ticarileştirilmesi için bir ortak girişim (OG) kurulması işlemine izin verilmesi talep edilmektedir. Söz konusu işlem çerçevesinde, DSM ve EVONIK tarafından tam sahipliklerinde bulunduğu belirtilen iştirakleri aracılığıyla Veramaris (USA) LLC (PRODCO) ve Veramaris VOF (SELLCO) adlı iki ortak girişim şirketinin kurulması planlanmaktadır.

- (10) Bildirim konusu işlem, EVONIK ve DSM arasında kurulacak ortak girişim şirketi bünyesinde, EVONIK'in iştiraki Evonik Corp (E-Corp) ile fason anlaşması çerçevesinde balık yağı ve su yosunu yağı içeren sulu yem ve evcil hayvan yemi üretimi için Omega-3 yağ asitleri içeren karma hayvan yemi üretimi ve satışı ile halihazırda DSM tarafından üretildiği belirtilen DHA Gold adlı hayvan yeminin satışına ilişkindir. Diğer bir ifadeyle DHA Gold OG tarafından üretilmeyecek, yalnızca ticarileştirilecekken, E-Corp OG'nin fason üreticisi olarak hayvan beslenmesi açısından hem DHA hem EPA içeren Omega-3 yağ asidi ürünlerini (OG Ürünü) ve OG Ürünü üretim sürecinin bir yan ürünü olan sıvı alg hücreleri debrisi biçimini alan ve diğerleri yanında hayvansal beslenme ve biyogaz tesislerinde kullanılabilir olan ürünü (Yan Ürün) üretecektir.
- (11) Rekabet Kurulunun (Kurul) bu alandaki içtihadı incelendiğinde ilgili pazarın ağırlıklı olarak "yem pazarı" şeklinde tanımlandığı kararların¹ yanı sıra "birincil pelajik yağ" ve "balık yağı" şeklinde daha dar tanımlandığı kararların da² bulunduğu görülmektedir. Mevcut dosya özelinde OG Ürününün Omega-3 yağ asitlerinden farklı besinler içeren hayvan yemi ürünleri ile ikame edilemeyeceği bildirilmiştir. Ayrıca dosya kapsamında, Omega-3 yağ asidi içeren yem katkı maddelerinin diğer katkı maddelerinden farklı şekillerde üretildiği belirtilmiştir. Örneğin, balık yağının balık yakalanması ve ham yağın balıktan çıkarılmak üzere işlenmesiyle elde edilirken, OG Ürününün büyük çaplı mikroorganizma (algae strain) aracılığıyla su yosunu fermantasyonu yoluyla üretildiği belirtilmiştir. Ayrıca, Omega-3 yağ asidi içeren yem katkı maddesi ile aynı veya benzer özelliklere sahip başka herhangi bir yem besleyici katkı maddesi türünün bulunmadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla Omega-3 yağ asidi içeren yem katkı maddesi ile diğer hayvan yemi katkı maddeleri arasında arz ikamesinin de sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.
- (12) Taraflardan edinilen bilgiye göre alt pazardaki hayvan yemi üreticileri farklı yem katkı maddelerini ayrı ayrı tedarik etmektedir. Bunun sebebi, farklı yem katkı maddelerinin, farklı üretim süreçleri, ilgili tesis ve know-how gerektirmesi sebebiyle farklı sağlayıcılar tarafından üretilmesi ve sağlanması olarak belirtilmiştir. Bu bağlamda hayvan beslenmesi alanında, dünya çapında DSM'nin vitaminler, karotenoidler, yem enzimleri ve probiyotik ürünler sağladığı, buna karşın EVONIK'in ise amino asit ve daha az ölçüde probiyotik ürünler ile kreatin üretiminde uzmanlaştığı ifade edilmiştir.
- (13) Yukarıda aktarılan bilgiler ışığında, mevcut dosya kapsamında OG'nin temel faaliyet alanı ve ürünün niteliği dikkate alınarak, ilgili ürün pazarının "*Omega-3 yağ asitleri içeren karma hayvan yemi pazarı*" olarak tanımlanabileceği değerlendirilmektedir.
- (14) 2010/4 sayılı Tebliğ ekinde yer alan Bildirim Formunda etkilenen pazarlar, bildirim konusu işlemten etkilenme ihtimali olan ve taraflardan en az ikisinin aynı ürün pazarında veya taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyette bulunduğu bir ürün pazarının alt veya üst pazarında faaliyette bulunduğu ilgili ürün pazarları olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, ana teşebbüslerin Türkiye'de her ne kadar OG tarafından üretilen ürünler alanında doğrudan faaliyet göstermeyeceği anlaşılrsa da anılan teşebbüslerin söz konusu ürünlerin girdisi niteliğinde olan katkı maddeleri alanında faaliyet gösterdiği görülmektedir. Dolayısıyla etkilenen pazarların belirlenmesi açısından taraflar arasındaki dikey ilişkilerin ortaya konulması gerekmektedir. Bunun yanı sıra tarafların her ikisinin de Türkiye'de genel olarak hayvan yemi pazarında faaliyetlerinin örtüştüğü dikkate alındığında üretilecek yeni ürün açısından da daha dar anlamda tanımlanan ürün pazarında potansiyel rakip olacakları değerlendirilmektedir.

¹ Kurul'un 17.06.2004 tarih ve 04-42/493-119 sayılı kararı.

² Kurul'un 21.11.2013 tarih ve 13-64/900-380 sayılı kararı. Ayrıca Kurul'un 20.06.2013 tarih ve 13-39/499-220 sayılı kararında kesin bir ürün pazarı tanımına gidilmemekle birlikte devralma işleminin genel olarak yem pazarında etki göstereceği, diğer yandan yem pazarının alt pazarlarının ise kanatlı hayvan yemi pazarı, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yemi pazarı, balık yemi pazarı ve diğer yem pazarı olarak sıralanabileceği ifade edilmiştir.

- (15) Dosya kapsamında, DSM'nin OG Ürününe girdi olarak kullanılacak belirli vitaminler alanında Türkiye'de faaliyet gösterdiği, ancak OG Ürünü Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) üretileceğinden ve DSM ile OG arasındaki dikey ilişkinin ABD'de oluşacağı bu nedenle işlemin Türkiye'ye etkisi olmadığı belirtilmiştir. Bildirim Formunda ifade edildiği üzere DSM ve OG arasında küresel olarak³ maya, su yosunu hücre bankaları, Vitamin E, Vitamin B1, Vitamin B5 ve Vitamin H/B7 (Biyotin) için dikey ilişki bulunmaktadır. Ana teşebbüsün üretimini yaptığı diğer ürünlerin, OG Ürününün girdisi olmadığından, diğer katkı maddeleri açısından ana şirketler ile OG arasında bir dikey örtüşme bulunmadığı belirtilmiştir. Ayrıca, Vitamin B5, Vitamin H/B7 Biotin, maya ekstraktı, Vitamin B1 ve Vitamin E ürünlerinin OG Ürünü için önemli girdiler olmadığı ifade edilmiş; bu ürünlerin toplam OG Ürününün hacminin yalnızca %(.....)'unu teşkil ettiği ifade edilmiştir. Ayrıca, maya maliyetinin OG Ürününün üretimi için toplam maliyetin yaklaşık %(.....)'ini; maya dışındaki maliyetlerin ise OG Ürününün üretimi için toplam maliyetin %(.....)'inden azını oluşturduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla küresel anlamda fiilen, Türkiye'de ise potansiyel olarak maya, su yosunu hücre bankaları, Vitamin E, Vitamin B1, Vitamin B5 ve Vitamin H/B7 (Biyotin) pazarlarının etkilenebileceği değerlendirilmektedir.

G.2.2 İlgili Coğrafi Pazar

- (16) Dosya konusu ürün pazarında tüm Türkiye çapında satışın mümkün olabileceği görüldüğünden bildirim konusu işlemde ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. Bildirim Konusu İşlem

- (17) 08.08.2017 tarihinde DSM ile EVONIK arasında tarafların tam sahipliklerindeki iştirakleri aracılığıyla OG'yi kurma ve OG aracılığıyla OG Ürünü ve Yan Ürünü üretme ve DSM'nin hâlihazırdaki ürünlerinden biri olan DHA Gold'u üretme ve ticarileştirme niyetlerini belgeleyen Ana Sözleşme imzalanmıştır. Ana Sözleşme ile kurulan OG, iki şirketten oluşmaktadır. Bunlardan ilki PRODCO ve ikincisi SELLCO'dur. PRODCO ve SELLCO'nun kuruluşuna ilişkin sözleşme de Ana Sözleşme ile aynı tarihte imzalanmış olup bahsi geçen sözleşmelerin aynı anda yürürlüğe girmesi planlanmaktadır.
- (18) Dosya mevcudu bilgilere göre, OG Ürününün üretilmesi için, belirli varlıklar (mayalayıcılar) E-Corp'tan PRODCO'ya transfer edilecektir. PRODCO, ilgili üretim varlıklarına sahip olacak ve E-Corp'u OG Ürününün ve Yan Ürünün üretimi için sözleşmeli üretici olarak tutacaktır. PRODCO, OG Ürününün üretimi amacıyla, E-Corp'a üretim tesisini kiralayacak ve OG Ürünü sadece SELLCO için üretecektir. SELLCO, OG Ürününün küresel pazarlaması, satışı ve dağıtımını yönetmek için kurulacaktır. Ek olarak PRODCO Yan Ürünü üretecek ve pazara doğrudan satışını gerçekleştirecektir. DSM ve EVONIK, OG Ürününün SELLCO'ya üretimine ilişkin tüm fikri mülkiyet haklarının kullanılmasını için münhasır olmayan, telifsiz lisans vermek için bir lisans anlaşması imzalamaya karar vermiştir. Bunun karşılığında SELLCO PRODCO'ya (i) OG Ürününün üretimi ve (ii) OG Ürününün SELLCO'ya satışına ilişkin kullanımı ve ticari faydalanması için ilgili fikri mülkiyet hakları üzerinde münhasır olmayan, telifsiz bir lisans verecektir.

³ Dosya mevcudu bilgilere göre OG'nin girdisi olan ürünler (su yosunu hücre bankaları, maya, Vitamin B1, Vitamin B5 ve Vitamin H/B7 (Biyotin) ve Vitamin E) İsviçre'de üretilmektedir ve PRODCO'ya OG Ürününün üretileceği yer olan ABD'de tedarik edilmektedir. Bildirim Formunda OG Ürününün ABD'de üretileceğinden bahisle, DSM ile OG arasındaki dikey ilişkinin Türkiye'ye etkisinin olmadığı belirtilmiştir.

- (19) Bildirim Formunda ortak girişim kurulma sebebi, EVONIK ve DSM'nin OG Ürünü tek başlarına başarıyla üretilip pazarlayamayacak olmaları olarak açıklanmaktadır. Bu nedenle insan kullanımı için Omega-3 yağlı asit ürünlerinin düşük hacimli üretimi konusunda özel uzmanlığına sahip olduğu belirtilen DSM ile hayvan yemi için aminoasitler üretmeye odaklanan ve hayvansal yemlerin maliyet açısından etkin, büyük ölçekli üretimi için gerekli olan bilgi birikimine sahip olduğu belirtilen EVONIK'in bir ortak girişim kurmayı planladığı ifade edilmiştir.

G.3.2. Bildirim Konusu İşlemin 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. Maddesi Bakımından Değerlendirilmesi

- (20) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin üçüncü fıkrasında *"Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması bu maddenin 1. fıkrasının (b) bendi kapsamında bir devralma işlemi olarak kabul edilmektedir."* denilmektedir.
- (21) Anılan tanımdan hareketle, işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma olarak değerlendirilebilmesi için *"ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması"* ve *"ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması"* şartları aranmaktadır. Bu noktada, başvuru konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ anlamında ortak girişim niteliğinde olup olmadığının anılan şartlar bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir.

a) Ortak Kontrol Altında Bir Teşebbüsün Bulunması

- (22) Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz'da (Kılavuz); *"İki ya da daha fazla teşebbüs ya da kişi, başka bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama imkânına sahipse ortak kontrolden söz edilecektir. Bu anlamda belirleyici etki bir teşebbüsün stratejik ticari davranışlarını belirleyen eylemleri engelleme yetkisi anlamına gelir. Belirli bir hissedara bir teşebbüste stratejik kararları belirleme yetkisi veren tek kontrolün aksine, ortak kontrolün özelliği iki ya da daha fazla ana şirketin önerilen stratejik kararları reddetme yetkisinden kaynaklanan kilitleme olasılığıdır. Ortak kontrole sahip hissedarlar ortak girişimin ticari politikasına karar verirken ortak bir anlayışa sahip olmak ve işbirliği yapmak zorundadır. Hissedarlar (ana şirketler) kontrol edilen teşebbüsle (ortak girişim) ilgili önemli kararlarda mutabakata varmak zorundaysa ortak kontrol söz konusudur."*⁴ denilmektedir.
- (23) İşlem sonrasında EVONIK ve DSM, OG'nin oy haklarının % (.....)'sine ve SELLCO ve PRODCO'nun yönetim kuruluna aynı sayıda müdür seçme hakkına sahip olacağından ve EVONIK ile DSM'nin OG'nin stratejik kararları üzerinde veto hakkı bulunmadığından OG'nin ortak kontrol edileceği görülmektedir.

b) Ortak Girişimin Bağımsız Bir İktisadi Varlık Olarak Ortaya Çıkması (Tam İşlevsellik)

- (24) Bir ortak girişimin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir yoğunlaşma olarak kabul edilmesi için aranan kriterlerden ikincisi, kurulacak işletmenin bağımsız bir iktisadi varlık niteliği taşımasıdır. Bir ortak girişimin tam işlevsel olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki nitelikleri taşıması beklenmektedir:
- Bağımsız olarak faaliyet göstermek için yeterli kaynaklara sahip olunması,
 - Ana şirketlerin belirli bir işlevi ötesinde faaliyet gösterme,
 - Satış ve satın alma ilişkilerinde ana şirketlere bağımlı olunmaması,
 - Kalıcı olarak faaliyet gösterme.

⁴ Kılavuz, 48. para.

- (25) Kılavuz'un 79. paragrafında; tam işlevsellik kriterinin, ortak girişimin "tamamen yeni bir işletme" şeklinde oluşturulması ya da tarafların önceden münferit olarak sahip oldukları varlıklarla ortak girişime katkıda bulunması hallerinde Tebliğ'in tarafların oluşturduğu ortak girişimlere uygulanmasının temel şartı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca 80. paragrafta *"Bir ortak girişimin tam işlevsel bir teşebbüs olabilmesi için operasyonel bakımdan iktisadi bağımsızlığa sahip olması gerekmekte olup bu durum stratejik kararların alınmasında da ana teşebbüslerden bağımsız hareket edebileceği anlamına gelmez. Bu nedenle tam işlevsellik kriterinin sağlanabilmesi için ortak girişimin operasyonel bakımdan bağımsız olması yeterlidir."* ifadelerine yer verilmiştir.
- (26) Başvuruya konu ortak girişim; yukarıda da değinildiği üzere iki farklı tüzel kişilikten oluşacaktır. Dosya mevcudu bilgilere göre, PRODCO, OG Ürünü E-Corp'a fason olarak ürettiren ve SELCO'ya satan ABD'de kurulu özel bir şirkettir. SELCO ise Hollanda yasalarına göre kurulan bir ortaklık olup OG Ürünü'nün dünya çapındaki satış, dağıtım ve pazarlamasını yapacaktır. Ayrıca SELCO'nun, halihazırda DSM tarafından ticari olarak kullanılan hayvansal besinler için kuru yosun esaslı bir ürün olan DHAGold için distribütör olarak atanacağı bildirilmiştir. Buna ek olarak, PRODCO'nun, OG Ürünü üretim sürecinin bir yan ürünü olan, sıvı alg hücresi debrisi biçimini alan ve diğerleri yanında hayvansal beslenme ve biyogaz tesislerinde kullanılabilir olan ürünü doğrudan pazara satacağı belirtilmiştir.
- (27) Bu noktada, biri üretim ve satış bir diğeri ise tamamen satış alanında faaliyet gösterecek iki farklı teşebbüsün tek bir ortak girişim olarak kabul edilip edilemeyeceği hususunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Kılavuz'un "Birbiriyle İlişkili İşlemler" başlıklı 3.1.5. maddesinde *"Tebliğ'in 5. maddesinin 4. fıkrasında, şartla birbirine bağlı olduğu için birbirleriyle yakın ilişkili olan işlemlerin tek bir işlem olarak kabul edileceği düzenlenmektedir. İşlemlerin birbirine bağlı olması, işlemlerin temelini oluşturan gerekçe ve tarafların ekonomik amacı dikkate alındığında, söz konusu işlemlerin, biri olmadan diğeri gerçekleşemeyecek şekilde birbirine bağlı olması anlamına gelmektedir. Nitekim bu işlemler pazar yapısını birlikte değiştirmektedir."* denilmektedir. Teşebbüs temsilcisi tarafından gönderilen yazıda hem PRODCO hem de SELCO'nun, bildirim konu işlemin ticari amacına ulaşılmasında zaruri ve birbirine bağımlı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca tarafların, diğeri olmaksızın sadece bir teşebbüsün kurulması halinde işlem doğrultusunda ilerlemeyeceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda işlemin gerekçesi dikkate alındığında yukarıda yer verilen mevzuat hükmü uyarınca PRODCO ve SELCO'nun kurulmasının tek bir işlem olarak değerlendirilebileceği kanaatine varılmıştır. Ortak girişime ilişkin tam işlevsellik unsuru değerlendirilirken bu husus dikkate alınmıştır.
- (28) Bildirim konusu işleme ilişkin ikinci önemli husus ise kurulacak ortak girişimin OG Ürünü'nün tamamını, EVONIK'in iştiraki olan E-Corp'a fason olarak ürettirmesine ilişkindir. Kılavuz'un 85. paragrafında *"Ana şirketlerin ortak girişimin üst ve/veya alt pazarında güçlü bir şekilde var olması, ana şirketlerle ortak girişim arasında büyük miktarda satış ya da satın alma ilişkilerine yol açıyorsa, bu durum ortak girişimin tam işlevsellik niteliğinin değerlendirilmesinde dikkate alınacak bir unsurdur."* denilmektedir. Ayrıca söz konusu alım satım ilişkisinin ortak girişimin sadece bir başlangıç süresini kapsamasının tam işlevsellik niteliğini etkilemeyeceği ifade edilerek, makul süre olarak üç yıl benimsenmiştir. Mevcut dosya özelinde söz konusu alım ilişkisi için bir süre sınırı getirilmediği anlaşılmaktadır.

- (29) Diğer yandan söz konusu alım ilişkilerinin niteliği incelenirken dikkate alınan diğer bir ölçütün ise ortak girişimin ilgili ürüne sağladığı katma değer olarak belirlenmiştir.⁵ Ancak PRODCO'nun E-Corp'tan alacağı ürüne herhangi bir katma değer katmayacağı anlaşılmaktadır. Kılavuz'da *"Bir teşebbüsün bir alım-satım piyasasında tam işlevsel bir ortak girişim teşkil etmesi için, gerekli donanımına sahip olması ve tedariklerinin büyük bir kısmını sadece ana şirketlerinden değil başka rakip kaynaklardan da temin etmesinin muhtemel olması gereklidir."* denilmektedir ancak *"büyük bir kısım"* olarak kabul edilebilecek bir orana yer verilmemektedir. Öte yandan Kılavuz'da ortak girişimin, ana şirketlerine yaptığı satışların tam işlevselliğe olan etkisi incelenirken *"ortak girişim cirosunun %50'den fazlasını üçüncü kişilere yaptığı satışlardan elde ediyorsa, bu tipik olarak bir tam işlevsellik göstergesi olacaktır."* denilmektedir. Bu nedenle söz konusu oranın satın alma ilişkisi değerlendirilirken de ilk bakışta dikkate alınabileceği değerlendirilmektedir.
- (30) Dosya kapsamında edinilen bilgilere göre, OG Ürünü ve Yan Ürünün tamamı E-Corp'a fason olarak ürettirilecektir. Ayrıca OG'nin tüm satışları içinde Yan Ürün değer bazında yaklaşık olarak, %(.....), DHA Gold %(.....) ve OG Ürünü %(.....)'ini oluşturacaktır. Bu bağlamda OG'nin, satışını yapacağı ürünler içerisinde %(.....) paya sahip olan ürünlerin tamamını E-Corp'a fason olarak ürettirip geri kalan %(.....) kısmı ise doğrudan DSM'den temin edeceği anlaşılmaktadır.
- (31) Kılavuz'un "5.2. Ana Şirketlerin Belirli Bir İşlevi Ötesinde Faaliyet Gösterme" başlıklı kısmında *"Bir ortak girişim, pazara erişimi ya da pazarda faaliyeti olmaksızın, ana şirketlerin faaliyetleri içerisinde sadece belirli bir işlevi yerine getirmek üzere kurulması durumunda tam işlevsel olarak değerlendirilmez. Örneğin, AR&GE ya da üretimle sınırlı ortak girişimlerde bu durum söz konusudur. Bu gibi ortak girişimler ana şirketlerinin işletme faaliyetlerine yardımcı niteliktedir. Bir ortak girişimin faaliyetlerinin esas olarak ana şirketlerinin ürünlerinin dağıtımı ya da satışıyla sınırlı olması, dolayısıyla daha çok bir satış temsilciliği görevi görmesi halinde de bu durum söz konusudur."* denilmektedir. Bu bağlamda, OG her ne kadar bir üretim tesisine sahip olsa da bu tesisin fiilen sadece ana teşebbüsler tarafından kullanılacağı ve OG'nin sadece ana teşebbüslere ürettirdiği ürünleri ticarileştireceği değerlendirilmektedir.
- (32) Yukarıda aktarılanlar ışığında, inceleme konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında ortak girişim sayılabilmesi için taşıması gereken unsurlardan olan bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkma unsurunu karşılamadığı, anılan işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir ortak girişim işlemi niteliğinde olmadığı anlaşılmıştır. Bildirim konusu OG'nin bu gerekçelerle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığından, DSM ve EVONIK arasındaki anlaşmanın esasen ticarileştirme işlevini içeren yatay bir işbirliği anlaşması niteliğinde olduğu, dolayısıyla bu anlaşmanın Kanun'un 4. ve 5. maddeleri kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

⁵ Kılavuz, 89. para.

G.3.3. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (33) İnceleme konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde devralma sayılabilmesi için taşınması gereken unsurlardan olan bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkma koşulunu karşılamadığı ve bu nedenle anılan işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında Kurul'un iznine tabi bir ortak girişim işlemi niteliğinde olmadığı görülmüştür. Bu bakımdan incelemeye konu olan sözleşme çerçevesinde kurulacak teşebbüsün; DSM ve EVONIK arasında üretim ve dağıtıma ilişkin rakipler arasında gerçekleştirilen bir yatay işbirliği anlaşması olarak değerlendirilmesi gerekmektedir⁶.
- (34) Rakipler arasında bir ekonomik faaliyeti yerine getirmek için yapılan bir ya da birden fazla anlaşma şeklinde tanımlanabilecek yatay işbirliği anlaşmaları, genel olarak, teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri pazarlarda rekabet güçlerini arttırabilmek ya da tek başlarına gerçekleştiremediklerini zor olduğu faaliyetleri yürütmek amacıyla hayata geçirilen, toplam refahı arttırabilecek nitelikte anlaşmalardır. Globalleşme ve yeni pazarların oluşması neticesinde karşı karşıya kalınan yoğun rekabet, şirketlerin etkin şekilde faaliyetlerini sürdürebilmesi için yeni teknolojileri, daha fazla sermaye gereksinimini, araştırma faaliyetleri için daha fazla kaynak ihtiyacını beraberinde getirebilmektedir. Bu çerçevede, artan sermaye ihtiyacı ve Ar-Ge maliyetleri bir anlamda yatay işbirliklerini gerekli kılabilir. Ancak, önemli ekonomik faydalar ortaya çıkarabilen işbirliği anlaşmaları, aynı zamanda çeşitli rekabet sorunlarına da yol açabilmektedir.
- (35) Yatay işbirliği anlaşmalarına ilişkin başlıca endişeler; tarafların fiyat, üretim, dağıtım veya arz miktarlarını belirlemek üzere anlaşması ya da işbirliğinin, tarafların pazar gücü elde etmesi, pazar gücünü koruması ya da arttırmasına ve böylelikle, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon bakımından pazarda olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına yol açmasıdır. Ayrıca yatay işbirliği anlaşmaları gizli bir karteli oluşturmak veya danişıklı eylemler için kolaylaştırıcı unsur olarak kullanılabilir ve rakip çıkar ve motivasyonlarının değiştirilerek önceden var olan bir kartelin sürdürülmesine, yeni bir kartel oluşturulmasına veya açık anlaşmalar olmaksızın uyumlu eylemlere neden olabilecektir.
- (36) Rakip teşebbüsler arasında gerçekleştirilen yatay işbirliği anlaşmalarının yukarıda yer verilen riskleri doğrudan ve kaçınılmaz olarak doğuracağı yönünde bir anlayışın doğrudan benimsenmesi doğru değildir. Bununla birlikte olay bazında yapılacak inceleme ile dosya konusu yatay işbirliğinin taraflar arasında rekabeti sınırlayıcı amaç ya da etki taşıyıp taşımadığı en ufak endişeye mahal vermeyecek biçimde değerlendirilmelidir.
- (37) Belirtilen bu hususlar inceleme konusu dosya bakımından değerlendirildiğinde önem taşıyabilecek husus; ana teşebbüslerin, kurulacak olan teşebbüs ile aynı pazarda ve yukarıda etkilenen pazarlar olarak tanımlanan pazarlarda faaliyetlerinin bulunmasıdır.
- (38) Teşebbüsler arasındaki yatay ilişki incelendiğinde, ana teşebbüslerden EVONIK'in karma hayvan yemi pazarındaki 2016 Türkiye değer bazlı pazar payı %(.....) iken, DSM'nin söz konusu pazardaki pazar payı %(.....) olarak belirtilmiştir.
- (39) Daha dar anlamda tanımlanan pazarda ise, DSM'nin Omega-3 yağ asitleri (DHA ve/veya EPA) içeren karma hayvan yemi katkı maddesi pazarındaki 2016 Türkiye pazar payının yaklaşık olarak hacmen %(.....), değer bazında %(.....) olduğu ifade edilmiştir. EVONIK'in ise Omega-3 yağ asitleri içeren karma hayvan yemi pazarında faaliyet göstermediği belirtilmiştir.

⁶ Benzer yaklaşım Kurul'un 06.02.2013 tarih ve 13-09/119-65 sayılı kararında da yer almaktadır.

17-35/573-248

- (40) Yukarıda da ifade edildiği üzere ana teşebbüslerin maya, su yosunu hücre bankaları, Vitamin E, Vitamin B1, Vitamin B5 ve Vitamin H/B7 (Biyotin) ürünlerini girdi olarak sağlaması nedeniyle kurulacak olan teşebbüs ile dikey ilişki içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. DSM'nin OG'nin girdisi olarak kullanılan ürünleri için hacim bazlı küresel pazar paylarının 2016 yılı verilerine göre Vitamin B1 için %(.), Vitamin B5 için %(.), Vitamin H/B7 (Biotin) için %(.), maya için %(.), Vitamin E için %(.) olduğu ifade edilmiştir.
- (41) DSM'nin bahse konu pazarlardaki hacim bazlı Türkiye pazar paylarının ise Vitamin B5 için %(.), Vitamin H/B7 (Biyotin) için %(.), maya özü pazarı ve Vitamin B1 pazarı için %(.) olduğu belirtilmiştir.
- (42) Bildirim Formunda konuyla ilgili olarak, Vitamin B5, Vitamin H/B7 Biotin, maya ekstraktı, Vitamin B1 ve Vitamin E ürünlerinin OG Ürünü için önemli girdiler olmadığı ifade edilmiş; bu ürünlerin toplam OG Ürününün hacminin yalnızca %(.)'unu teşkil ettiği vurgulanmıştır. Ayrıca, mayanın maliyetinin OG Ürününün üretimi için toplam maliyetin yaklaşık %(.)'ini; maya dışındaki maliyetlerin ise OG Ürününün üretimi için toplam maliyetin %(.)'inden azını oluşturduğu belirtilmiştir. Her ne kadar dikey ilişkinin önemli olmadığı belirtilse de dikey ilişkili pazarlarda ana teşebbüslerin oldukça yüksek pazar payları olduğu görülmektedir.
- (43) Bu tespitler doğrultusunda, DSM ve EVONIK arasında ticarileştirme alanında gerçekleştirilen işbirliğinin, tarafların Türkiye'deki genel hayvan yemi pazarındaki fiili rakiplik ve yukarıda açıklanan dikey pazardaki satışları dikkate alındığında, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek rekabeti kısıtlayıcı etkilere yol açabilecek nitelikte olduğu, bu nedenle sözleşmelere menfi tespit belgesi verilemeyeceği, bahse konu işbirliğinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir.

G.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (44) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarına muafiyet tanınmasına ilişkin koşulları düzenleyen 5. maddesinde iki olumlu ve iki olumsuz koşul sayılarak, muafiyet verilecek olan anlaşma, eylem ya da kararın söz konusu dört koşulu birden sağlaması gerektiği hükme bağlanmıştır. Aşağıda söz konusu koşullarının her birine ilişkin değerlendirmelere yer verilecektir.

a) Ürünlerin üretimi ve dağıtımı ve hizmetlerin sağlanması için yeni gelişme ve iyileşme veya iktisadi ya da teknik gelişme sağlanması

- (45) Muafiyet koşullarından ilki, malların üretim ve dağıtımında iyileşme ya da ekonomik veya teknik gelişme sağlama zorunluluğudur. Üretim veya dağıtım maliyetlerini düşüren, kaliteyi arttıran, piyasaya yeni girişleri kolaylaştıran ve yeni üretim tekniklerinin gelişmesine katkıda bulunan anlaşmaların genellikle bu ilk kriteri sağladığı kabul edilmektedir.
- (46) Dosya mevcudu bilgilere göre taraflar, birbirini tamamlayan uzmanlıklarını geliştirmek ve aksi halde geliştiremeyecekleri, hayvan beslenmesinde kullanılmak üzere bir Omega-3 yağ asidi ürününün ticarileştirilmesi amacıyla, OG Ürününün üretimi ve ticarileştirilmesi için bir ortak girişim kurmak istemektedir. DSM'nin insan kullanımı için Omega-3 yağlı asit ürünlerinin yüksek marjlı düşük hacimli üretimi konusunda özel uzmanlığa, EVONIK'ın ise hayvan yemi için aminoasitler ürettiği, hayvansal yemlerin maliyet açısından yüksek etkinliğe, büyük ölçekli üretim içinse gerekli olan bilgi (know-how) birikimine sahip olduğu belirtilmiştir. Taraflar, OG Ürününün balık ve evde beslenen hayvan beslenmesi için hayati önem taşıdığı belirtilen iki bileşen olan EPA ve DHA içeren balık yağı hariç, hâlihazırda tek hayvan yemi ürünü olduğunu ileri sürmektedir. Bu nedenle ticarileştirilecek ürünün ilgili pazara bir yenilik getireceği anlaşılmaktadır.

17-35/573-248

- (47) Ayrıca OG Ürününün, hayvan beslenmesinde kullanılan ve büyük miktarlarda düşük değerli balıklardan üretildiği için sınırlı olan kaynağa (balık yağı) ikame teşkil edeceği vurgulanmıştır. Bu kapsamda OG Ürününün aynı zamanda aşırı avlanmaya mahzur kalan okyanusların bazı ekolojik sorunlarının da azaltılmasına katkıda bulunacağı ifade edilmektedir.
- (48) Bu veriler ışığında OG Ürününün, teknik ve iktisadi gelişime katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir.

b) Tüketicinin faydalanması

- (49) Bir anlaşmaya muafiyet tanınabilmesi için yerine getirilmesi gereken ikinci olumlu koşul malların üretimi veya dağıtımında sağlanan iyileşmeden elde edilen faydanın tüketicilere yansıtılmasıdır. Dosya kapsamında temin edilen bilgilere göre, OG Ürünü balık yağına nazaran daha yüksek EPA ve DHA oranlarına sahip olacak ve balık yağı üretimi için elverişli düşük değerli balıkların yüksek hacimle kullanılması ihtiyacını bir ölçüde ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle ürünün tüketiciler açısından balık yağından daha verimli bir ikame oluşturacağı beklenmektedir. OG'nin, ayrıca DSM ve EVONIK'in beraber geliştirdikleri yeni bir Omega-3 yağ asidi (EPA ve DHA) ürününü ürettirip ve pazarlayacağı bildirilmiştir. EPA ve DHA'nın insan ve hayvan beslenmesinde sağlığa önemli faydalarının bulunduğu ve balıklar için hayati olduğu belirtilmiştir. Başvuru taraflarından edinilen bilgiye göre söz konusu işbirliği sonucunda aşağıdaki tüketici faydalarının oluşacağı beklenmektedir:

- DHA ve EPA insan sağlığı için güçlü faydaları bulunan temel besin öğeleridir. Özellikle DHA kalp dokusu için hayati bir yapıdır ve beyin gelişimi için önemlidir. İnsan vücudunun EPA ve DHA üretmediği düşünülürken, bu besinler ya balık/su yosunu yağı gıda takviyeleri, ya da besin zinciri üzerinden önceden oluşmuş EPA ve DHA kaynakları (yabani hayat) balık tüketimi veya yeme katılmış balık yağı tüketmiş balık tüketimi ile sağlanmalıdır.
- Dünya denizlerinde aşırı avlanma sebebiyle balık ve deniz mahsullerinin git gide daha sık su kültürü ile yetiştirilmesi, insan tüketimi odaklı balık ve deniz ürünlerinin %50'sinden fazlasının çiftlik kökenli olmasına yol açmıştır. Somon, alabalık, çipura veya karides gibi deniz mahsulleri gibi su kültürü ile yetiştirilen bazı su canlılarının büyümeleri ve hayatta kalmaları için temel Omega-3 yağ asitlerine (özellikle EPA ve DHA) ihtiyaç duymaktadırlar. Bu Omega-3 yağ asitleri su kültüründeki balık ve deniz mahsullerine balık yağı (işlenmiş düşük değerli yabani balık) yemlenerek sağlanmaktadır. Yabani balık miktarı sınırlı olduğundan, su kültürü ile balık üretimi bu sebeple balık yağı üretimi sınırlanmaktadır. Balık üretimi toplam balık yağı talebinin yaklaşık %70'ini karşılamaktadır. Dolayısıyla, yatay işbirliği sonucu ticarileştirecek ürünün söz konusu kısıtlı yonteme alternatif olacağı beklenmektedir.

- (50) Yukarıdaki açıklamalardan hareketle, OG Ürününün tüketiciler açısından balık yağına daha verimli bir ikame teşkil edeceği ve aşırı avlanmaya maruz kalacak olan okyanusların ekolojik sorunlarına bir ölçüde çözüm olabilecek nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda taraflar arasında yatay işbirliği anlaşmasının tüketicilere fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

c) İlgili pazarın önemli bir kısmında rekabetin ortadan kalkmaması

- (51) Anlaşma, karar veya uyumlu eylem neticesinde ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen bir diğer koşuldur. Dosya kapsamında, tüketicilerin gelecekte balık yağı ile su yosunu bazlı Omega-3 yağ asidi ürünleri arasında seçim hakkının olmaya devam edeceği belirtilerek OG Ürününün pazarlanmasının Omega-3 yağ asitleri içeren karma hayvan yemi pazarında tüketicilerin seçeneklerini kısıtlamayacağı ifade edilmiştir.

- (52) İşbirliğinin, tarafların pazar gücü elde etmesi, pazar gücünü koruması ya da arttırmasına ve böylelikle, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon bakımından pazarda olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına yol açmaması bakımından öncelikle incelenmesi gereken hususlardan biri ise pazar paylarıdır. DSM'nin ilgili pazarda Türkiye pazar payının oldukça düşük (yaklaşık olarak %(.....)) olduğu, EVONIK'in ise bu pazarda Türkiye'de faaliyet göstermediği de dikkate alındığında yatay işbirliğinin Türkiye'de ilgili pazardaki rekabeti önemli oranda ortadan kaldıracığı beklenmemektedir. Ayrıca, OG Ürününün EPA ve/veya DHA içeren hayvan yemi katkı maddeleri için pazarda yeni bir rekabetçi güç oluşturacağı da belirtilmiştir.
- (53) Diğer yandan, yukarıda da açıklandığı üzere DSM'in kurulacak olan OG ile dikey ilişkili pazarlarda Türkiye'de önemli ölçüde %(.....)'in üzerinde) pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Bu husus ilk bakışta dikey ilişkili pazarlar açısından rekabetçi endişe doğurabilecek niteliktedir. Tarafların sunduğu dikey ilişkili ürünlerin ticarileştirilecek nihai ürünün üretim maliyeti içindeki payının oldukça düşük (yaklaşık olarak %(.....)) olduğu dikkate alındığında tarafların faal olduğu dikey ilişkili pazarların nihai ürün açısından etkisinin de sınırlı olacağı beklenmektedir. Bu doğrultuda, piyasaya yeni bir ürün sunulması, böylelikle tüketiciye ürün çeşitliliği sağlanması ile oluşacak rekabetçi katkının daha yüksek olacağı değerlendirilmektedir.
- (54) Sonuç olarak taraflar arasındaki yatay işbirliği sonucunda ilgili pazarın önemli bir kısmında rekabetin kısıtlanmayacağı değerlendirilmektedir.

d) (a) ve (b) bentlerinde açıklanan amaçların gerçekleştirilmesi için rekabetin zorunlu olandan fazla kısıtlanmaması

- (55) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen son koşul, rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması gereğidir. Buna göre, tüketicilere yansıtılan ekonomik gelişme ve iyileştirmenin elde edilmesinde rekabeti daha az sınırlayan bir yöntem mevcut ise anlaşmaya muafiyet tanınamayacaktır.
- (56) Dosya mevcudu bilgilere göre OG, hayvan beslenmesi açısından hem DHA hem EPA içeren hayvan yemi için kullanılmak üzere Omega-3 yağ asidi ürünlerinin fason olarak üretilmesi ve ticareti için yeni kurulacak bir ortak girişimdir. Taraflar bu işbirliğinin sebebini, EVONIK'in de DSM'nin de tek başlarına, OG Ürünü endüstriyel ölçekte başarıyla üretilip pazarlayamayacak olması olarak açıklamıştır. Yukarıda da belirtildiği üzere, DSM'nin iş birimi, insan kullanımı için Omega-3 yağlı asit ürünlerinin yüksek marjlı düşük hacimli üretimi konusunda özel uzmanlığı bulunduğu, EVONIK'in ise hayvan yemi için aminoasitler üretmeye odaklandığı ve hayvansal yemlerin maliyet açısından yüksek etkinlik doğuracak, büyük ölçekli üretim için gerekli olan bilgi birikimine (know-how) sahip olduğu bildirilmiştir. Dolayısıyla tarafların birbirini tamamlayıcı özelliklerini bir araya getirerek piyasaya yeni bir ürün sunmayı hedeflediği görülmektedir. Bu husus dikkate alındığında söz konusu işbirliği sonucunda tüketici seçeneklerinin artacağı değerlendirilmektedir.
- (57) Bu çerçevede bildirim konu işbirliğinin, ilgili teşebbüslere, hem EPA hem de DHA içeren Omega-3 yağ asitli hayvan yemi ürününün ticarileştirilmesi amacı için zaruri olandan başka bir sınırlama getirdiğini söylemek mümkün görünmemektedir.
- (58) Tüm bu değerlendirmelerin ışığında, DSM ve EVONIK arasında Omega-3 yağ asitleri içeren karma hayvan yemi pazarında gerçekleşecek işbirliği anlaşmasının ilgili pazar bakımından muafiyetin tüm koşullarını sağladığı ve bu nedenle bu alandaki işbirliğine bireysel muafiyet tanınabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

17-35/573-248

- (59) Dosya mevcudu bilgilere göre OG'nin, ilk tam üretim yılı olacak 2020 yılında, Omega-3 yağ asitleri içeren hayvan yemi pazarındaki küresel pazar payının işlem sonrasında değer bazında %(.) ve hacim bazında %(.) olacağı tahmin edilmektedir. Söz konusu oranların Türkiye'de ne şekilde gerçekleşeceği öngörülememektedir. Bu nedenle başvuru konusu bu ürünlerin ticarileştirilmesi alanında gerçekleşecek bir işbirliğinin ne kadar süre içerisinde pazar gücü yaratabileceği ve hatta hâkim duruma yol açabileceği hususunun sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi mümkün görünmemektedir. Ancak taraflardan EVONIK'in Türkiye'de doğrudan Omega-3 yağ asidi içeren bir hayvansal yem sunmadığı, DSM'in ise bu pazarda oldukça düşük pazar payına sahip olduğu, ayrıca Kurul'un muafiyetin geri alınmasını da içeren ex-post müdahale araçlarının bulunduğu dikkate alındığında muafiyetin süresiz verilmesinde bir sakınca bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (60) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesinin 3. fıkrası kapsamında bir devralma işlemi olmadığına,
 2. Ticarileştirme alanında gerçekleştirilen inceleme konusu işbirliği anlaşmalarının, rekabeti kısıtlayıcı etkiler oluşturabilecek nitelikte olmaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,
 3. Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları sağladığı tespit edildiğinden söz konusu anlaşmalara Omega-3 yağ asitleri içeren karma hayvan yemi pazarı kapsamında bireysel muafiyet tanınmasına
- gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.